

Tatilimizi nasıl değerlendirelim?

Gelecek yıl ilkokula başlayacak minikler için bu yaz bazı farklılıklar taşıyabilir. Aileler çocuklarının daha donanımlı bir başlangıç yapması için iyi değerlendirilmiş bir yaz tatili arayışında olabilirler. Mimar Sinan Eğitim Kurumları İlkokul Müdürü Nesibe Gönül ailelere önerilerde bulunuyor.

Okul öncesi eğitim, çocuğun genel olarak yaşam ile ilgili bilgi ve beceriler kazanmasını, kişisel yeteneklerinin desteklenmesini ve ilkokula hazırlanmasını amaçlar. Bu amaca ulaşmak için de en çok kullanılan yol "oyun"lardır. Çocuklar için yaşam boyu öğrenme aracı olan oyun, bir anlamda gerçek yaşama alışma egzersizidir de. Ancak gelişim sürekli ve bu gelişimin sağlanmasında ailenin etkisi büyüktür; okulda verilen eğitimin ev ortamında desteklenmediğinde yetersiz kalacağı bir gerçektir. Bu nedenle yaklaşık olarak üç ay sürecek olan yaz tatilinde, çocuğunuzun gelişimini aşağıda yazılan ufak hatırlatmalar ve birlikte oynayacağınız oyunlarla desteklemeniz faydalı olacaktır.

Yaratıcı düşünmeyi geliştirelim

Bilişsel süreçler; dikkat, algı, bellek, dil gelişimi, okuma ve yazma, problem çözme, anımsama, düşünme, akıl, yaratıcılık gibi birçok özelliği içermektedir. Bu bağlamda bilişsel gelişim; çocukların çevreleri ile olan etkileşimini ve düşünce şekillerindeki gelişmeyi içermektedir.

Bilindiği gibi, küçük çocuklar başlangıçta çevreyi aktif olarak gerçekleştirdikleri fiziksel deneyimlerle öğrenirler. Daha sonra ise aşamalı olarak sembolik ve mantıksal düşünebilme yetenekleri, öğrenmeyi gerçekleştirir. Bu nedenle okul öncesi dönemde eğitimin temel hedeflerinden biri, yaratıcı düşünebilen ve kullanabilen çocukların yetiştirmeleridir.

Çocukları düşünmeye yönlendirici ve birden fazla çözüm üretebilmesine olanak sağlayıcı türden oyuncak ve oyunlar, bu alana ilişkin gelişimi önemli ölçüde destekler. Özellikle çocuğun yaşitları ile birlikte oynadığı grup oyunları ve bloklarla oyun, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin kazanılmasında önemli rolü olan etkinlikler arasındadır. Çocuğun bloklarla oluşturacağı oyunlar, ayrıca el- göz koordinasyonu, görsel algı, büyük- küçük motor kas gelişimi, benlik kavramının ve sosyal- duygusal ilişkilerin gelişimine de yardımcıdır. Bu nedenle çocuğunuza, bireysel oyunlar yerine grup oyunları ve blok oyunları ile oynayabileceği alanlar yaratmanızı tavsiye ediyoruz. Bu alanları kuklalar, evcilik oyuncakları, mind-

erler, halılar, deniz kabukları, kapaklar, kurtlar, plastik şişeler, çeşitli dergiler gibi atık materyallerle süslerseniz, ortaya çıkan oyun ve diyaloglar daha eğlenceli olacaktır. Ayrıca "Birçok blok kullandın. Bakalım bunu yapmak için kaç blok kullanmışsın? Bakalım hangi renk bloklar kullanmışsın? Buna benzer başka bir blok bulabilir misin?" gibi çeşitli sorularla oyuna dahil olmanız çocuğunuzun dikkatini daha uzun süre oyunda tutabilmesine, daha çok öğrenebilmesine yardımcı olacaktır.

Herhangi bir materyal almadan da çocukların bilişsel gelişimlerine katkı sunmanız mümkün. Çocuğun oyunla karışık bir şekilde, vazoda bulunan çiçekleri sayması, oda içinde bulunan eşyalardan aynı renge, büyüklüğe sahip olanları gruplaması, yapbozlardaki eksik parçaları bulması, ufak hafıza oyunları oynaması gibi etkinlikler de bu alanı geliştiren önemli faaliyetlerdir.

Arkadaşlarıyla vakit geçirmesini sağlayalım

Sosyal- duygusal gelişim iki ayrı gelişimi içermektedir. Sosyal gelişim, çocuğun grubun bir üyesi olarak büyüme ve gelişmesidir.

Duygusal gelişim ise çocuğun duygularında gözlenen gelişmedir.

Özellikle okul öncesi dönemde grup oyunları, sosyal- duygusal alanın gelişiminde etkilidir. Çocuğunuz grup oyunları ile bağımsız davranabilmekte, kendinin ve başkalarının duygularını tanıyıp kabul etmekte, ortaya çıkan problemlere çözümler üretmeye çalışmakta, farklılıklara rağmen kendi ile birlikte diğerlerini de kabul edebilmektedir. Bu nedenle tatil döneminde onlara sağlayabileceğiniz sosyal ortamlar, bu ortamlarda oynanacak oyunlar, oyun arkadaşları ile kurulacak diyaloglar çocuğunuzun elde ettiği kazanımların sürekliliğinin sağlayacaktır.

Ayrıca aile üyeleri ile birlikte kitap okumak, bu kitaplar hakkında sohbet etmek, kitap- çizgi film kahramanlarını onunla birlikte canlandırmak, yemek masasının kurulması, toplanması gibi işlerde ona da sorumluluk vermek, birlikte şarkılar söylemek, kendisini ifade etmesine izin vermek, cesaretlendirmek, birlikte tiyatro, sinema gibi etkinliklere katılmak, bu etkinlikler hakkında sohbet etmek çocuğunuza büyük katkı sağlayacaktır.

Sportif faaliyetler kas gelişimini destekler

Motor gelişimin anlamı, fiziksel büyümedir. Yani çocukların kendi bedenlerini kullanabilme becerisindeki gelişmeyi ifade eder.

Genel olarak bakıldığında okul öncesi dönemde; dans, ipe boncuk dizme, hamur şekillendirme, makas kullanarak kesme, yırtma, baskı çalışmaları, kalem tutarak bir takım şekil ve boyama çalışmalarının yapılması gibi etkinlikler çocukların motor gelişimlerini destekleyici etkinliklerdir. Ayrıca çocuğun beslenme araç ve gereçlerini kendi kendine kullanarak yemek yeme, içme davranışını gerçekleştirmesi, kendi kendine giyinip soyunabilmesi, top oyunları, koşma, atlama, tırmanma gibi faaliyetlerde bulunabileceği etkinlikler, akranlarla ya da aile bireyleriyle oynanılan bedensel oyunlar motor kontrolün kazanılmasını destekleyebilecek etkinliklerdir. Yaz tatilinde, oyunlaştırarak bu tarz etkinlikleri sunmanız, çocuğunuzun bu alandaki kazanımlarını geliştirecektir.

Görüldüğü üzere çocuklarınızın motor gelişimi, basit ama düzenli bir biçimde gerçekleştirilen etkinlikler üzerine kuruludur. Bu nedenle çocukların hareket etmesine ve oyun oynamasına izin verin. Böylece çocukların zamanla vücudunu etkin kullanabildiğini, hareket edebilme becerisinde yeterlilik kazandığını, kendini ifade etmede dil dışında yeni bir alana kavuştuğunu, olumlu benlik algısının da geliştiğini göreceksiniz.

Birlikte kitap okuyalım, sohbet edelim

İnsan yaşamının büyük bir kısmı "kendini ifade edebilme ve iletişim kurma becerileri" ne bağlıdır. Dolayısıyla çocukların öncelikle okul öncesi dönemde dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi önemlidir. Çocuklar dil alanına ilişkin becerileri, öncelikle aile ortamındaki bireyleri model alarak kazanırlar. Bu nedenle ev ortamındaki modeller, dil açısından çok önemlidir. Az konuşulan, kitap okunmayan bir evde yetişen çocuğun dil alanına ilişkin bir takım problemlerle karşılaşması olasıdır. Ayrıca "bebek konuşması" yerine, çocuğunuzun yaş düzeyine uygun konuşmalar yapmanız, çocuğunuzun mümkün olduğunca gramer ve diksiyon kurallarına uygun konuşabilmesine yardımcı olacaktır.

Çocuğunuzun dil alanına ilişkin kazanımlarını destekleyerek geliştirmek için, öncelikle çocuklarınızla daha fazla sohbet edin. Birlikte okuduğunuz bir kitap, seyrettiğiniz bir çizgi film-film, çocuğunuzun arkadaş grubundaki kişiler, oyunları, bir alışveriş sırasında başınıza gelenler; kısacası yaşadığınız şeyleri onunla paylaşmak, çocuğunuzun bu alana ilişkin gelişimini destekleyecek, kelime dağarcığını geliştirecektir.

Evde ufak sorumluluklar verelim

Okullarda dönem boyunca gerçekleştirilen etkinlikler sayesinde çocuklar temizlik kurallarını uygulayabilmekte(yemekten önce ve sonra el yıkama, yüz yıkama), yemeğini

kaşık- çatal kullanarak yiyebilmekte, oyun bitiminde oyuncaklarını-eşyalarını toplayabilmekte, giysilerini-ayakkabılarını giyip çıkarabilmektedir. Dolayısıyla ev ortamında da aynı sorumlulukları üstlenmeleri, kendi bakımlarını yine kendilerinin yapmaları için desteklenmeleri onlar için yeterli olacaktır. Bırakın zaten yapabildiklerini, kendileri yapmaya devam etsinler. Siz bu konuda desteğinizi ve cesaretlendirmeyi eksik etmeyin.

Yukarıda belirttiğimiz alanlardaki kazanımları destekleyebilmenize yardımcı olabilecek pek çok kitap, oyun ve yayına çeşitli kitapçılardan ulaşmanız mümkün. Bu tarz yayınların içeriğindeki etkinlikler atık malzemeler, ev ortamında zaten var olan ufak tefek materyallerden oluşmaktadır. Ayrıca bu ürünlerle, çocuğunuzun gelişimini eğlenceli ve sizin de dahil olabileceğiniz etkinliklerle sağlayabilirsiniz.